

MATEMATIKA, 5. razred

UČNA TEMA: Potence

POTEK URE

PONOVIMO, kar že vemo o potencah ...

KAJ JE POTENCA?

Potenca je zapis, ki pove kolikokrat neko število pomnožimo samo s seboj.

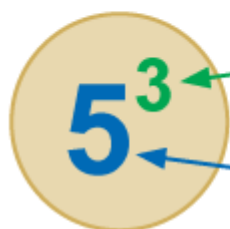
Potenčna osnova je število, ki ga pomnožimo samega s seboj, **potenčni eksponent** (stopnja) pa pove kolikokrat pomnožimo osnovo samo s seboj.

Primer

$$2 \cdot 2 \cdot 2 = 2^3$$

število 2 smo 3 krat pomnožili samo s seboj

POTENCA je produkt enakih faktorjev.

STOPNJA potence pove, kolikokrat se faktor ponovi.

OSNOVA potence pove, kateri faktor množimo, in se ponavlja.

Beremo: "Pet na tri"

$$5^3 = 5 \cdot 5 \cdot 5 = 125$$

VREDNOST POTENCE je rezultat pri potenciranju.

Rešimo naloge v delovnem zvezku.

Maja je na vrtu posadila sadike paradižnika, zelja in paprike.

- a) Sadike paradižnika je posadila na tri grede. Na vsaki gredi je v tri vrste posadila po tri sadike. Koliko sadik paradižnika je posadila?

Reševanje:

Odgovor: .....

- b) Sadike zelja je posadila na pet gred. Na vsaki gredi je v pet vrst posadila po pet sadik. Koliko sadik zelja je posadila?

Reševanje:

Odgovor: .....

- c) Sadike paprike je posadila na štiri grede. Na vsaki gredi je v šest vrst posadila po šest sadik. Koliko sadik paprike je posadila?

Reševanje:

Odgovor: .....

11

Števila zapiši kot potence.

$49 = 7^{\square}$

$64 = 4^{\square}$

$7 = 7^{\square}$

$36 = 6^{\square}$

$32 = 2^{\square}$

$125 = 5^{\square}$

12

POTENCE Z OSNOVO 10

$10^0 = 1$

$10^1 = 10$

$10^2 = 10 \cdot 10 = 100$

$10^3 = 10 \cdot 10 \cdot 10 = 1000$

$10^4 = 10 \cdot 10 \cdot 10 \cdot 10 = 10\,000$

Potenca z osnovo 10 je desetiška potenca. Iz stopnje desetiške potence lahko določimo število ničel v zapisu vrednosti potence.

Števila lahko zapišemo tudi z večkratniki potenc števila 10. Na primer, število 29 089 zapišemo:

ZAPIS Z DESETIŠKIMI ENOTAMI	ZAPIS Z VREDNOSTMI DESETIŠKIH ENOT	ZAPIS Z VEČKRATNIKI POTENC ŠTEVILA 10
2 D t 9 T 8 D 9 E	$2 \cdot 10\,000 + 9 \cdot 1000 + 8 \cdot 10 + 9$	$2 \cdot 10^4 + 9 \cdot 10^3 + 8 \cdot 10 + 9$

Števila zapiši z desetiškimi enotami, vrednostmi desetiških enot in večkratniki potenc števila 10.

ŠTEVILO IN NJEGOV DESETIŠKI ZAPIS	ZAPIS Z VREDNOSTMI DESETIŠKIH ENOT IN ZAPIS Z VEČKRATNIKI POTENC ŠTEVILA 10
39 118 3 D t 9 T 1 S 1 D 8 E	$3 \cdot 10\,000 + 9 \cdot 1000 + 1 \cdot 100 + 1 \cdot 10 + 8 =$ $= 3 \cdot 10^4 + 9 \cdot 10^3 + 1 \cdot 10^2 + 1 \cdot 10 + 8$
2099	
998 098	
494 230	
70 065	